

**Kísérletek a pozitivizmus kritikájára és
meghaladására a német jogtudományban:
a decizionista államelmélettől a közigazgatási állam
konceptióján át az intézményvédelemig**

című doktori értekezés
tézisei

dr. Techet Péter LL.M, M.A.

témavezető:
Prof. em. Dr. Varga Csaba DSc.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Doktori Iskola

Budapest

2018

Kutatási téma elhelyezése

Az alábbi munka a német jogtudományból vett olyan teoretikus és gyakorlatorientált témákat tárgyal példálózó és heurisztikus jelleggel, amelyek a jogpozitivizmus zárt szemléletét érintik: a jog érvényességének kérdését; a jogi logika és érvelés sajátosságait; az alkotmányozás folyamatát az adott, alkotmánytörvényi kereteken túlmutatóan; az állami közigazgatás feladatait az industrializáció következtében és ennek következményeit az állami legitimitásra; valamint annak problémáját, hogy miként lehet alkotmánytartalmakat megállapítani és védeni, amikor eme tartalmak és garanciák csak az alkotmány lényegéből és nem a mindenkori alkotmány normáiból olvashatók ki. Az alábbi munka tehát nem a jogpozitivizmus zárt kritikáját célozza, hanem olyan témákkal és koncepciókkal foglalkozik, amelyek a német jogtudományban kritikaként és a létező, pozitívjogilag tételezett szabályok metapozitív kinyitásoként lettek kifejlesztve. A dolgozat jogelméleti, alkotmányjogi és közigazgatási jogi kérdéseket egyaránt átölel.

A jogpozitivizmus ugyan képes a *már* létrejött és *már* érvényes jogrendszer és annak belső működését leírni – de elkerüli azon kérdéseket, amelyek a jogrendszer létrejövetelére, érvényesítésére és megszűnésére vonatkoznak. Ezen kérdések ugyanis a fennálló jogrendszer belső logikájából nem válaszolhatóak meg. E kérdések vagy természetjogilag vethetőek fel, amely a jogrendszert „felfelé” nyitja ki, vagy egy olyan perspektívában, amely a társadalmi erők és a jogrendszer közötti interakciókat – Carl Schmitt vagy Varga Csaba jogelméleti munkásságának értelmében – vizsgálja.

A dolgozat alapját konkrét jogi problémák adják: az itt megfogalmazódó elméletek (Carl Schmitt idealista jog-eszméje, jogi argumentáció, reális alkotmányontológia, Daseinsvorsorge, intézményi garancia tana) deskriptív – részben eszmetörténeti – bemutatása lehetővé teszi jog- és államelméleti kérdések (jog forrása, keletkezése, célja) kritikai analitikus elemzését. A dolgozatban így fejezetről-fejezetre egy-egy konkrét problémakört mutatok be – ezek elemzése lehetővé tesz jogelméleti kijelentéseket.

Áttekintés

Carl Schmitt jogelméleti és alkotmányjogi munkássága adja azon keretet, amelyen belül a jogpozitivizmust érintő kritikai felvetéseim megfogalmazódnak. Az első és a második fejezetben először az idealizmus pozitívizmus-kritikáját mutatom meg, amiként ez Carl Schmitt korai életművében megjelent. Itt a schmitti életmű fejlődése is felismerhető, amely idealista és voluntarista elemeket egyaránt tartalmaz. A második fejezetben azon kérdés áll a középpontban, hogy a jogász logika – amint az a jogpozitívista módszertanban meghatározott – a jogi szabályozás tényleges feladatainak megfelel-e. Itt annak bizonyítására teszek kísérletet, hogy egy zárt, „matematizált“ érvelési rendszer, amint a jogász logika klasszikusan kinéz, egyrészt önreferenciális, másrészt ideológiailag megalapozott. Miután Schmitt antipozitívizmusa (I. fejezet), ill. egy zárt joglogika problémái ábrázolva lettek, a következő fejezetek (III., IV., V. fejezet) konkrét témákat tárgyalnak, amelyeken a jogi pozitívizmus kritikája kidolgozható – e témák a német jogtudomány azon kísérleteiből származnak, amelyek a társadalmi és jogi kihívások kapcsán új utakat mutattak. A III. fejezetben az

alkotmányozás folyamata – a volunrarista koncepciókkal szembeni konzervatív fenntartások mellett – kerül decizionista alapú megvitatásra. A IV. fejezetben azon kérdés van a középpontban, miként áll a jogrendszer alkotmány- és közigazgatási jogilag azon kihívásokkal szemben, amelyek egy ipari társadalomban keletkeznek. Ernst Forsthoff elméletei alapján – ő maga Carl Schmitt tanítványa volt – kutatható, miként reagál a jogrendszer az új elvárásokra – például a saját élettér védelmére – a jogpozitivizmuson túl, ill. milyen következményekkel és lehetséges veszélyekkel jár a jogbiztonságnak eközben szükséges, metapozitív fellazítása. Az V. fejezetben azon probléma áll a középpontban, amelyet a német jogtudomány a jogrendszer pozitív zártságán túl ismert fel, oldott meg – azon kérdésről van szó, miként lehet védendő alkotmánytartalmakat felismerni és ezeket az alkotmánymódosításoktól megvédeni. Itt az ún. intézményi garancia tanára támaszkodom, amely a weimari köztársaságban azon bizonytalanság kapcsán, hogy a birodalmi alkotmány mely részei változtathatóak meg, jelent meg, majd a bonni köztársaságban pozitívjogilag lett megfogalmazva.

Egyes fejezetek tézisei

Az **I. fejezetben** a természetjog és a jogpozitivizmus közötti ellentét áll a középpontban. A természetjog elemzése helyett, amiből eleve több irány is létezik, a pozitivistá jogfogalmát – ami szerint a jog az állami akarat terméke lenne – Carl Schmitt egyik korai műve alapján kritizáljuk. E művében Schmitt hegeli értelemben egyszerre idealista és etatista pozitívizmus-kritikát nyújt. Eme korai schmitti kísérlet, amely a későbbi életszakaszokban etatista vagy decizionista irányból lett felülírva, lehetővé teszi Hans Kelsen természetjog-felfogásának kritikus megtárgyalását is. E fejezetben a természetjog és a jogpozitivizmus különbségét azon kérdés tekintetében állapítom meg, hogy a jogi érvényességet a tartalom vagy a forma határozza-e meg: Miközben a jogpozitivizmus a jogformát tartja a jogi érvényesség lényegi minőségének, a természetjog a tartalomban pillantja meg a jogi érvényesség döntő elemét.

E fejezetben a következő téziseket fogalmazom meg:

1. Carl Schmitt a korai műveiben a „jog“ alatt nem csupán a törvényt – azaz a mindenkori állami törvényalkotó tételezett akaratát – érti, hanem ő a jogot az állami akaraton túl és afelett helyezte el mint olyan tartalmat, amely önkényesen nem változtatható. (A nyitott, nem törvénycentrikus jog-kép mind a decizionizmusnal – ld. III. fejezet –, mind a Daseinsvorsorge fogalmánál – ld. IV. fejezet – visszaköszön.)
2. Carl Schmitt korai jog-képe mint állam-feletti eszme, amelynek mind az állam, mind az egyén alávetni tartozik magát, hasonlóságokat mutat a természetjog tanával – e hasonlóság a schmitti életműben ritkán kerül tematizálásra.

3. Hans Kelsen ezzel szemben a jogot tételezett normaként érti, amely a törvényalkotó autoritása – ekként a jogalkotás jogszerűsége – okán és nem a tartalom miatt érvényes.

4. Amennyiben Kelsen a természetjogot „naturalista hibával“ vádolja – mintha a természetjog következtetne Seinből Sollenre –, félreismeri a természetjog természet-fogalmát. E fogalom nem a Sein-szférának felel meg, mivel a természet a természetjogban, mint ahogy Schmitt korai jogfelfogásában is, Sollen, aminek a törvények – melyek maguk is Sollen-kijelentések – megfelelni tartoznak. Ekként a természet – a természetjog értelmében – nem Sein, hanem Sollen, ezért a „naturalista hiba“ sokkal inkább a jogi pozitívizmusnál, amely a jogot a törvényalkotó akaratára vezeti vissza, vehető észre.

A **II. fejezetben** azon kérdés áll a középpontban, miként tud a jogi logika a jog egyébkénti feladatának, a társadalom alakításának, megfelelni. Itt azon pozitivistá állítást kritizálom, amely a jogot zárt rendszerként képzei el. A jogi logika és érvelés axiomatizálása révén egy körkörös érvelés jön létre, ami ugyan logikus következtetéseket lehetővé tesz – de nem alakul ki interakció a környezettel. E fejezetben tehát Chaïm Perelman idevonatkozó elméletei alapján megkísérlem az érvelést mint a jogi logika lényegét meghatározni.

E fejezetben a következő téziseket fogalmazom meg:

1. A jogi érvelés axiomatikus struktúrája és a jogi logika mint szillogizmus nem teljesítik be a jogrendszernek a környezet változásaival szembeni nyitottságának megőrzését mint feladatot.

2. Egy axiomatikus érvelésben – Hans Vaihinger értelmében – „mintha“-kijelentések jönnek létre, amelyek nem a környezettel, hanem önmagukkal referálnak.

3. A joglogika eme önreferenciája, ami ideológikus célokat is szolgál, a nyílt érvelés hangsúlyozásával haladható meg. Az ítélet nem logikailag szükségszerűen adódik, hanem érvelésileg nyitott: Itt kerül előtérbe az emberi akarat és az emberi felelősség.

A **III. fejezetben** azon kérdés van a középpontban, miként jön létre az alkotmány – azaz a schmitti értelemben vett politikai állapot – az alkotmányjogi normákon túl és azok felett. Az elemzés alapjául a Verfassung (azaz egy politikai döntés) és Verfassungsgesetz (azaz egy jogi szabályozás) közötti, Carl Schmitt által felállított megkülönböztetés szolgál. Az alkotmányi törvényt az alkotmányról szóló politikai döntés megelőzi, ennyiben a folyamat, hogy miként jön létre az alkotmányi törvény, nem a fennálló alkotmánytörvény normáiból érthető meg. E fejezetben ennek értelmében az alkotmány (mint Sein) és az alkotmányi törvény (mint Solen) létrejövetelének folyamatát a német jogtudomány decizionista elméletei alapján, különösképpen amiként ezek Carl Schmitt munkásságában megjelentek, elemzem. Először az alkotmány különböző aspektusai – azaz ami az alkotmány alatt érthető – kerülnek kidolgozásra: Egy realista alkotmányontológia csak egy egzisztenciális alkotmány-fogalom esetén lehetséges, amelynek – ellentétben az axiológiai (értékcentrikus) vagy normativista (normacentrikus) alkotmányfogalmakkal – az alkotmánynak politikai, reálisan létező állapotként való felfogása adja az alapját. Miközben az axiológiai alkotmányfogalom csak azon tartalmakat fogadja el, amelyek egy metajurisztikus Sollennek megfelelnek, a normativista alkotmányfogalom megmarad a létező jogrendszeren belül. Egy új alkotmány azonban nem holmi metajurisztikus Sollen metajurisztikus tartalma és nem is egy fennálló jogrendszer pozitív jogszabályai okán jön létre – hanem, amint egy realista ontológiában kidolgozható, politikai döntések alapján, amelyek nem Sollen-, hanem Sein-jelenségek. Ha a politikai döntés érvényre juttatja magát, létrejön az alkotmány (Verfassung), amely aztán

önmagának alkotmányi törvényt (Verfassungsgesetz) ad. Az új alkotmány ekként se nem a korábbi, se nem az új alkotmányi törvény által nem meghatározott. A korábbi alkotmányi törvény elveszíti érvényességét, miközben az új alkotmányi törvény csak az új politikai állapotról szóló politikai döntés alapján igényelheti az érvényességet. Itt tehát az emberi akaratot elemzem egy új alkotmány – annak léte és érvényessége – okaként. Egy ilyen decizionista perspektíva, amely a schmitti alkotmányelméletből kiolvasható, figyelmen kívül hagyja viszont a környezetet, mintha az új alkotmány egy „steril“, tetszőlegesen és önkényesen kitölthető „térben“ keletkezne. Egy új alkotmány azonban illeszkedik egy környezetbe, amely az alkotmány sikerét és érvényességét meghatározza: A politikai akarat se akarhat mindent. Ebben az értelemben a decizionista alkotmányontológia – amely maga is metapozitív – a szintén metapozitívista alapon érvelő konzervatív kritikával relativizálható.

E fejezetben a következő téziseket fogalmazom meg:

1. Miközben a jogpozitivismus az alkotmányt és az alkotmányi törvényt – mint a legfelsőbb normát egy adott jogrendszeren belül – azonosnak tekinti, a különbségek a fennálló politikai állapot és annak szabályozása csak egy egzisztencialista alkotmányfogalom segítségével ismerhetők fel.
2. Ebben az értelemben az alkotmány létrejötte mint Sein-szférán belüli döntés eljárásaként kerül elemzésre.
3. Eme eljárás középpontjában akarati aktusok állnak, amelyek – amint Carl Schmitt bizonyítja – a Seinből a Sollenbe való átlépést teszik lehetővé. Mind érvényességében, mind érvényesülésében a jogrendszernek szüksége van akarati aktusokra.

4. A decizionista és voluntarista alkotmányontológia mindazonáltal konzervatív irányból megkritizálendő: itt megmutatkoznak azon körülmények, amelyek korlátokat szabnak a tetszőleges emberi akaratnak.

A **IV. fejezetben** a jogi pozitivizmus kritikája a Daseinsvorsorge elmélete alapján jelenik meg. Ernst Forsthoff vezette be e fogalmiságot mint tudatosan metapozitívként gondolt megújítást a régi közigazgatási jognak, amely – véleménye szerint – egy ipari társadalom új kihívásainak – mégpedig az emberi lét biztosításának – nem tudott már megfelelni. Ezért célozta meg Forsthoff a „klasszikus“ közigazgatási jog szabályozási céljának és dogmatikájának kinyitását. Amennyiben az állami közigazgatás proaktívan bizonyos témák felé fordul, megváltozik a közigazgatási jog lényege és célja. Már nem csupán – mint egy liberális jogállamban – állami passzivitást és az egyéni szabadság állami elismerését garantálja, hanem az egyének életébe proaktívan beleavatkozik. Ezzel az állam metapozitív legitimitást nyer, mert az egyén jobban, mint a liberális (és pozitivista) jogállamban, a proaktív közigazgatás szolgáltatásaira – a Daseinsvorsorge értelemben – van ráutalva. Miközben Forsthoff a közigazgatási jogot metapozitivistán fejlesztette, kitartott egy pozitivista alkotmányjog eszméje mellett. Egyszerre kritizálta a pozitivista közigazgatási jogot, amiért az nem képes az ipari társadalmat alakítani, és a szociális állam „mennyiségi“ totalitásának feltételezett veszélyét. Forsthoff különbséget tett az állam „minőségi“ totalitása – ami egy társadalom-feletti állami autoritást tesz lehetővé – és az állam „mennyiségi“ totalitása között, amitől Forsthoff egy eltársadalmiasult (azaz szociális) államiság következményeként tartott. A Daseinsvorsorgéről szóló tézisei egy metapozitivista, gyakorlatorientált állami legitimitás és egy metapozitivista, gyakorlatorientált közigazgatási jog új útjait mutatták meg. E fejezetben a forstthoffi életmű fejlődését a Daseinsvorsorge alapján követem nyomon.

E fejezetben a következő téziseket fogalmazom meg:

1. A forsthoffi életmű az új kihívásokra adandó metapozitivisták megoldások kísérleteként és ezeknek a jogrendszerbe és jogi dogmatikába való felvételeként érthető.
2. A Daseinsvorsorge mint új közigazgatási feladat lehetővé tesz egyidejűleg egy új állami legitimitást, mivel az egyén – az ipari társadalomban megváltozott életkörülményei okán – több proaktív, állami beavatkozást igényel.
3. E téren azonban felmerül annak kérdése, hogy a közigazgatási jog metapozitivisták kinyitása, fejlesztése mennyiben teszi szükségessé a pozitivisták, liberális jogállam fellazítását.

Az **V. fejezetben** azon problematika van a középpontban, hogy egy politikai döntésként értelmezett alkotmány lényege miként védhető meg az alkotmányi normák megváltoztatásaitól. E kérdés különösen a weimari köztársaság idején merült fel, mivel a birodalmi alkotmány egy teljes alkotmánymódosítást, a védendő tartalmak meghatározása nélkül, lehetővé tett. Emiatt a német jogtudomány részletesebben foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az alkotmánymódosítás és az alkotmányozás egy olyan alkotmány esetében is, amely eme különbségtételt nem ismeri, miként különíthető el egymástól. Carl Schmitt is hozzájárult e vitákhoz. Ő alkotmány (Verfassung) és alkotmánytörvény (Verfassungsgesetz) között tett különbséget: Miközben az alkotmánytörvény a fennálló jogrendszeren belül is megváltoztatható, az alkotmány azon politikai döntést jelenti, amely alkotmánymódosítás útján nem, csak egy új politikai döntés révén – amint ez a III. fejezetben be lett mutatva – érinthető. Carl Schmitt e téren visszanyúlt az intézmények fogalmához, amiként az Savigny és Hauriou tanaiban megjelentek, azért, hogy az ún. intézményi garancia révén alkotmányi és alkotmánytörvényi tartalmakat elválaszthasson és ennek megfelelően eltérően védhessen. Az

intézményi garancia tana a weimari köztársaságban azon kísérletet jelentette, hogy az alkotmányt, még ha pozitívjogilag nincs is védve, a pozitívjogon túlmenően meghatározni és védeni lehessen. Amennyiben az ezen tant érintő különféle elméletek e fejezetben bemutatásra kerülnek, felismerhető, miként lehet metapozitivisták kísérleteket, amelyek a jogi pozitívizmus meghaladására irányulnak, végső soron a pozitív jogba felvenni és ezáltal a fennálló jogrendszer védelméhez hozzájárulni.

E fejezetben a következő téziseket fogalmazom meg:

1. Az intézmények tana lehetővé teszi a védendő jogtartalmak metapozitivisták megalapozását akkor is, ha ezen tartalmak pozitívjogilag nincsenek lefektetve, pláne védelemben részesítve.
2. A *Verfassung* és *Verfassungsgesetz* megkülönböztetése bizonyos alkotmányi tartalmak – mint intézmények – kapcsán magasabb védelmet tesz lehetővé, mint a fennálló alkotmányi normák, amelyek félreismerik a politikai döntések lényegét.
3. Bizonyos alkotmánytartalmak („intézmények“) szintisztán metapozitivisták védelmében mindazonáltal fennál a veszélye annak, hogy a tételezett normákat a feltételezett, a politikai döntésből mint alkotmányból kiolvasandó tartalmak okán figyelmen kívül hagyják.
4. Éppen ezért a fennálló pozitívjogi korlátozások metapozitivisták meghaladási kísérlete is a célját leginkább az újonnan kialakított védelmi mechanizmusok pozitíválásában éri el – amint ez a bonni köztársaság Alaptörvényében történt.

Összefoglalás

Az eddigi fejezetek célja nem az volt, hogy a jogi pozitivizmust dekonstruálják – pusztán felmutattak olyan utakat, amelyek a német jogtudományban metapozitív irányból jelentek meg (jogi logika kérdései, alkotmány születés, Daseinvorsorge, intézmények stb.), de igazi hatásukat kifejtteni, céljukat elérni valóban pozitív jogiasodásuk után tudták. A pozitív jog metapozitív kinyitása tehát nem a pozitív, tételezett jog meghaladását, hanem továbbfejlődését, társadalmi beágyazottságát szolgálja.

Egyrészt a modern társadalmiság igényli a tételezettséget – a lukácsi értelemben vett menetrend-szerű jogszabályi környezetet –, éppen ezért jogtudomány is tudományosan a jogszabályra koncentráltan, azaz elsősorban pozitivistaként művelhető. De mindez nem jelenti azt, hogy a jognak és tudományának a jog környezetétől el kéne záródnia. A jogtudomány pozitív tudományként képes leginkább általánosan leírni a jogműködést, de a jog tartalmát és feladatát a pozitív jogon túl találja meg – és szerencsés esetben, amint a weimari kudarc utáni bonni köztársaság sikere bizonyítja, a jogban jogszabályként (azaz immáron tételezett normaként) megjeleníteni. A pozitivizmust tehát nem meghaladni kell – pusztán látni, hogy a pozitivizmus a már kész, már érvényes, már tételezett jogról szól, azt írja le, azt rendezi. A jog tartalmát, célját, érvényesülését, megszületését azonban a pozitív jogon túl (előtt) kell megtalálni, mert a jog nem önmagáért való eszköz, így se célját, se feladatát nem önmagának szabja.

Másrésről a dolgozat arra is rámutott, hogy a pozitívizmus túlzott meghaladásának igénye sokszor a jogot nem kinyitotta, hanem önkényes politikai akaratoknak szolgáltatta ki – nem véletlen, hogy akár Schmitt metapozitív politika- és alkotmányelmélete, konkrét rendgondolata vagy Ernst Forsthoff minőségileg totális állama a nemzeti szocializmus, mint sok tekintetben szintén egy metapozitív, neo-természetjogi gondolat farvizén tudott megjelenni. Az intézmény-elmélet bizonyítja azonban, hogy lehetséges a pozitivista tézisekre adott metapozitívista antitézisekkel egyfajta szintézist elérni – és immáron törvényi szintén a jogállamiság és jogbiztonság kívánalmainak is megfelelően megjelteni.

Publikációk

dolgozat témájával összefüggő tudományos publikációk:

Techet Péter: Alkotmánybíróság. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Állam. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Bíróság. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Bűncselekmény. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Büntetés. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Igazságszolgáltatás. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Közjog. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk.): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Az Ötödik Köztársaság jogképe: Carl Schmitt és René Capitant hatása. In: Markó György – Schmidt Mária (szerk.): Hogy jobban értsük a huszadik századot. Budapest: XX. Század Intézet, 2014, pp. 370-377.

Techet Péter: Carl Schmitt: Egy szellemi kalandor. Gödöllő-Máriabesnyő: Attraktor Kiadó, 2013.

Techet Péter: Carl Schmitt és a nemzetszocializmus. In: Politikatudományi Szemle, 21 (2012), 1, pp. 133-152.

Techet Péter: Az alkotmányozó akarat: Avagy a lét és a legyen kapcsolata. In: Jakab András – Körösenyi András (szerk.): Alkotmányozás Magyarországon és máshol: politikatudományi és alkotmányjogi megközelítések. Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézet, 2012, pp. 58-74.

Techet Péter – Karácsony András: Idő és jog. In: Mezey Barna (szerk.): A szimbólumok üzenete. A jogi kultúra jelképei: eljárások, szokások, formák és tárgyak. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2011, pp. 269-294.

Techet Péter: Carl Schmitt 1933 előtt és után. In: Valóság, 54 (2011), 7, p. 1-11.

Techet Péter: Az alkotmány jelentése. In: Kommentár, 5 (2011), 5, pp. 114-123.

Techet Péter: A láncok védői – az emberi jogok kritikusai. Konzervativizmus és emberi jog. In: Kommentár, 5 (2011), 2, pp. 3-22.

Techet Péter – Fábri György (szerk.): Világosság. Carl Schmitt-különszám, 51 (2010), 3.

Techet Péter: Kortársunk-e Carl Schmitt? In: Világosság, 51 (2010), 3, pp. 7-12

Techet Péter: Carl Schmitt à la française. In: Világosság, 51 (2010), 3, pp. 53-64.

Techet Péter: Chantal Mouffe és Carl Schmitt. In: Korunk (Kolozsvár), 21 (2010), 12, pp. 78-85.

Techet Péter: Érvényesség, érvényesülés és az akarat. In: Közjogi Szemle, 3 (2010), 2, pp. 51-56.

Techet Péter: Carl Schmitt magánya. In: Carl Schmitt: Ex Captivitate Salus: Egy német fogoly vallomásai 1945/47-ből. Gödöllő-Máriabesnyő: Attraktor Kiadó, 2010. pp. 101-121.

Techet Péter: Carl Schmitt válasza. In: Kommentár, 4 (2010), 6, pp. 81-88.

Techet Péter: A jogállam ellenségei és áldozatai. In: Kommentár, 4 (2010), 3, pp. 8-20.

Techet Péter: Logika-e a jog? In: Jogtudományi Közlöny, 65 (2010), 7-8, pp. 380-385.

Techet Péter: Sonja Buckel-Ralph Christensen-Andreas Fischer-Lescano (Hrsg.): Neue Theorien des Rechts. In: Iustum Aequum Salutare, 5 (2009), 2, pp. 231-238.

Techet Péter: Christian Winterhoff: Verfassung – Verfassunggebung – Verfassungsänderung. Zur Theorie der Verfassung und der Verfassungsrechtserzeugung. In: Iustum Aequum Salutare, 5 (2009), 1, pp. 224-232.

Techet Péter: Varga Csaba jogelméletének különös része – Avagy jogelméleti és jogpolitikai rendszerváltás kritika. In: Magyar Jog 56 (2009), 5, pp. 318-320.

Techet Péter: A jog funkcionális értelmezése: A jog kulturális, társadalmi-politikai és időbeli dimenziójáról. In: Valóság, 50 (2007), 5, pp. 63-76.

dolgozat témájával össze nem függő tudományos publikációk:

Techet Péter: Keresztény politika. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Kereszténydemokrácia. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet Péter: Modernista válság a katolikus egyházban. In: Pásztor Péter (főszerk.) és Egedy Gergely – Filep Tamás Gusztáv – Karácsony András – Király Miklós – Mezei Balázs – Pesti Sándor (szerk): Magyar politikai enciklopédia, Budapest: Polgári Magyarországért Alapítvány, 2018. [megjelenés előtt]

Techet, Péter: Imperiale Loyalität unter den italienischsprachigen Katholiken in Triest der späten Habsburgermonarchie. In: Osterkamp, Jana: Kooperatives Imperium: Politische Zusammenarbeit in der späten Habsburgermonarchie. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht, 2018, pp. 297-314.

Techet, Péter – Bouwers, Eveline G. – Hammami, Miriam – Katzer, Carolin – Mehlmer, Sara: Gotteslästerung in Europa: Religionsvergehen und Religionskritik seit 1500. Materialien für den Unterricht. Schwalbach: Wochenschau Verlag, 2017.

Techet Péter: Alain de Benoist portréja: eszmetörténeti életrajz a francia filozófusról. In: Valóság, 53 (2010), 2, pp. 95-109.

Techet Péter: Hányadán állunk? Az egyéni választókerületi rendszer alkotmányossága és értelme. In: Magyar Szemle, 18 (2009), 3-4, pp. 94-111.